

Järjestöt kuntien kumppaneina – nyt ja tulevaisuudessa

VATES-päivät 2018

soste

Suomen sote-järjestöt lukuina

Ihmiset:

1 300 000 jäsentä
500 000 vapaaehtoista
260 000 vertaistukijaa
50 000 ammattilaista
4 800 työllistettyä

Palvelutuotannon henkilöstö:

37 500 palveluja tuottavien järjestöjen
työntekijää, joista:
7 400 järjestöomisteisten yhtiöiden työntekijää

Yhdistykset:

10 000 yhdistystä
200 valtakunnallista yhdistystä

Palvelutuotanto:

1 000 palveluja tuottavaa järjestöä
70 palveluja tuottavaa järjestöomisteista yhtiötä

soste

Miksi kunta-järjestöyhteistyötä?

Kuntalaki velvoittaa:

§ 22: Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti -- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Järjestöt voivat tuoda kuntalaisten äänen päätöksentekoon.

Järjestöt edustavat potilasryhmiä, joiden ääni saattaisi jäädä kuulematta; eri tavoin vammaisia, sairaita, päihdeongelmaisia tai muita erityisryhmiä.

SOSTE

Nyt on järjestö-kunta-maakunta kumppanuuden momentum

- SOTE-uudistuksen myötä *lakisääteisten sote-palveluiden* järjestämisvastuu siirtyy kuntien vastuulta maakunnille.
- Maakuntauudistuksen myötä *lakisääteisten työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu* siirtyy valtiolta maakunnille.
- Kuntien ja maakunnan tehtävänä on jatkossakin kuntalaisten *hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen*.
- Kunnat ja järjestöt ovat kautta historian edistäneet kuntalaisten hyvinvointia erilaisilla *toimintamalleillaan*.
- *Kaikkein, parhaita hyvinvointia edistäviä toimintamalleja* syntyy, kun niitä kehitetään *kohderyhmälähtöisesti yhdessä* eri toimijoiden kesken.
- Tällainen *kumppanuus* ei kuitenkaan synny itsestään.

SOSTE

SOSTEn näkökulmia järjestö-kuntayhteistyöhön

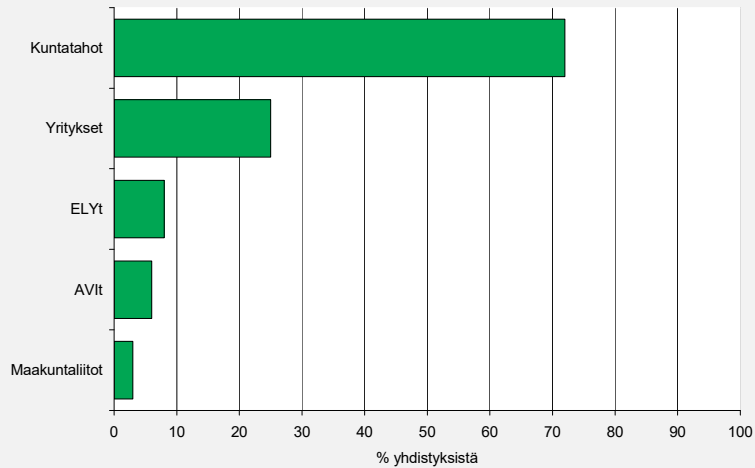
- **Resurssien ja rakenteiden varmistaminen:** järjestöt tarvitsevat hyvinvoinnin edistämistyöhönsä avustuksia ja tiloja.
- **Osallistaminen:** järjestöt edustavat heikoimmassakin asemassa olevia kuntalaisia laajasti.
- **Yhteiskehittäminen ja yhteistoteuttaminen:** Kunnalla ja järjestöllä on samoja tavoitteita ja kohderyhmiä. Yhdessä kehitetyt ja toteutetut aivan uudenlaiset toimintamallit tuovat aivan uudenlaisia tuloksia.

SOSTE

Järjestöbarometrin tuottamaa tietoa

SOSTE

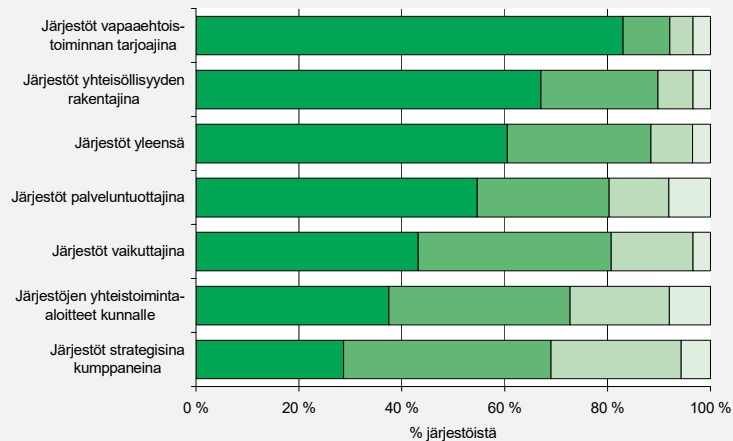
Kunnat järjestöjen tärkein yhteistyökumppani

SOSTE Järjestöbarometri 2012, kuvio 47.

SOSTE

Järjestöjen vapaaehtoistoimintaa arvostetaan kunnissa

SOSTE Järjestöbarometri 2012, kuvio 49.

SOSTE

SOTE-yhdistys on kunnan kumppani

Paikallisyhdistykset ovat pieniä, mutta tuottavat runsaasti tukea, tietoa ja palveluita kuntalaisille.

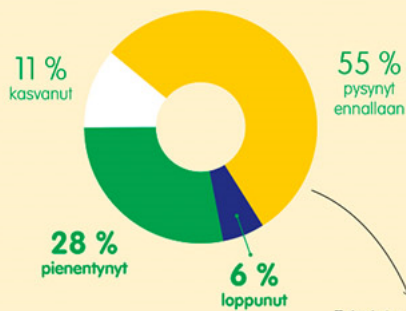
PAIKALLISEN YHDISTYKSEN KOKO KESKIMÄÄRIN (MEDIAANI)

SOSiE

Kuntien toiminta-avustukset pienenevät monella.

TOIMINTA-AVUSTUSTEN KEHITYS*

Toiminta-avustus tuo yhdistykselle vuosibudjetista keskimäärin **10 %**

Kuntien tarjoamien toimilojen hintakehitys huolettaa.

59 % yhdistyksistä toimii kunnan omistamissa tiloissa

- Tilavuokrat kallistuneet: **15 %** yhdistyksistä
- Ilmaiset tilat muuttuneet maksullisiksi: **8 %** yhdistyksistä

*Kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana.

SOSiE

Resurssien ja rakenteiden varmistaminen

SOSTE

Hyvät käytännöt: Tampereen Järjestöedustamo

Järjestöedustamo koordinoi kaupunki-järjestö-yhteistyötä ja tehtäviä, joilla parannetaan ihmisten hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä. Järjestöedustamossa on edustus 15 hyvinvointialan järjestöstä, kaupungin viranhaltijoista ja myöhemmin maakunnallisen soten toimijoista. Järjestöedustamo kehittää tapoja, joilla kaupunki ja järjestöt voisivat toimia nykyistä tuloksekkaammin, poistaa yhteistyön esteitä ja kehittää uusia palveluita osallistamalla ihmisiä.

<https://www.innokyla.fi/web/malli5116309>

SOSTE

Hyvät käytännöt: Paikallis-JANet Pohjois-Karjalassa

Paikallis-Jane on paikallinen järjestöasiain neuvottelukunta, järjestöjen yhteistyöryhmä, joka toimii vuoropuhelussa kunnan kanssa. Paikallis-Janejen jäsenet edustavat yhdistyksiä eri toimialoilta. Paikallis-JANE tuo yhdistyskentän äänen kunnan kehittämistoimintaan. Kunnan näkökulmasta uusi rakenne helpottaa yhteydenpitoa ja esimerkiksi järjestöedustajan nimeämistä työryhmiin.

<https://www.innokyla.fi/web/malli5214763>

soste

Osallistaminen

soste

Osallistumisen muodot

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin
- järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.
- Suora osallistuminen on saanut 2000-luvulla myös uusia kuntalaisia voimaannuttavia muotoja, joita ovat
- yhteisösuunnittelu
- visiointi
- fokusryhmätyöskentely
- asiakasraadit
- kuntalaisfoorumeihin osallistuminen.

(Lähde: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/demokratia-ja-hallinto/demokratia-ja-osallisuus/kuntalaisten-osallistumisen>)

soste

Hyvät käytännöt: Kokemustiedon kerääminen kunnan hyvinvointikertomukseen

Rovaniemen kaupunki laatii vuosittain hyvinvointikertomuksen, jonka pohjalta kaupunki tekee kuntalaisten hyvinvointia koskevia strategisia linjauksia. Vuoden 2015 hyvinvointikertomustyössä kuntalaisten koettua hyvinvointia selvitettiin Rovaniemen alueella toimiville järjestöille kohdennetulla hyvinvointikyselyllä. Järjestöitä saatiin arvokasta ruohonjuuritason näkemystä ja kokemusta kuntalaisten hyvinvoinnista sekä uusia ideoita hyvinvoinnin haasteiden ratkaisemiseksi.

<https://www.innokyla.fi/web/malli3077425>

soste

Työllisyyteen liittyvää kokemustietoa kerätty järjestöiltä Oulussa v. 2015

Työttömyys on lisääntynyt. Miten se näkyy järjestösi näkökulmasta ihmisten arjessa?

Vaikeasti työllistyvien aikuisten määrä (rakennetyöttömyys) on noussut aiemmasta. Miten arvioisit tätä tilastotietoa?

Nuorisotyöttömyys on lisääntynyt aiemmasta. Miten tämä näkyy järjestösi näkökulmasta ihmisten arjessa?

soste

Yhteiskehittäminen

soste

Hyvät käytännöt: Arjen Pelastajat

Nuorten ystävien Klubitalo Tönärin Arjen pelastajat: ATK-ohjausta ikäihmisille toimintamalli on syntynyt Kuntaliiton, Kainuun soten ja SOSTEn yhteisessä Arjen pelastajat-hankkeessa 2015-2016.

Arjen pelastajat: ATK-ohjausta ikäihmisille toimintamallilla pyritään eri yhteistyömuotojen avulla tukemaan nuorten ja ikäihmisten hyvinvointia, lieventämään yksinäisyyttä ja siten ehkäisemään syrjäytymistä. Lähtökohtainen idea on saada nuoret ja ikäihmiset kohtaamaan ATK:n keinoin. ATK-ohjaus on työkalu, jolla parannetaan eri sukupolvien välistä vuorovaikutusta.

<https://www.innokyla.fi/web/malli5166001>

SOSTE

Toimenpide-esitykset kunnille (SOSTEn
kuntavaaliteesit 2017)

SOSTE

- Järjestöystävällisen kunnan toiminnan lähtökohta on kuntalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallisuus. Tähän kuuluu järjestöjen ja **kuntalaisten kuuleminen**, kumppanuus, erilaiset asukasraadit sekä esimerkiksi vanhus- ja vammaisneuvostot.
- Kuntaan tulee nimetä **järjestökoordinaattori**, jonka tehtävä on yhteiskehittäminen sekä yhteistyö kunnan ja kansalaisjärjestöjen välillä. Järjestökoordinaattori voi toimia myös laajemmin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavana hyte-koordinaattorina.
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen määrärahoihin tulee varata rahoitus **järjestöavustuksia** varten.
- Kunta tarjoaa paikallisille järjestöille **maksuttomia tai kohtuuhintaisia toimitiloja** ja mahdollistaa näin kansalaisjärjestötoimintaa. Kansalaistoiminnan tukeminen on kannattava investointi.
- Kunta sopii maakunnan kanssa selvästä rahoitusvastuusta sellaisten järjestöpalveluiden turvaamiseksi, jotka sijoittuvat sote-uudistuksessa mukana olevien sosiaali- ja terveyspalveluiden ja ehkäisevän toiminnan välimaastoon. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi **mielenterveyskuntoutujien klubitalot ja erilaiset kohtaamispaikat**. Aluehallinnon uudistaminen ei saa aiheuttaa katvealueita.

SOSTE

Lopuksi

- ”Hyvinvoinnin edistäminen onnistuu parhaiten lähellä avun tarvitsijaa. Järjestöjen ja kunnan yhteistyöllä meillä on mahdollisuus onnistua!”
- <https://www.youtube.com/watch?v=Ye01AhpZoEU&list=PLz5jod9Eqqip9OU4NOYKQsQTa-uc1awkx&t=0s&index=136>

SOSTE

M/S SOSTE
9.-10.10.2018

Monipuolinen koulutus- ja verkostoitumisristeily tarjoaa ajankohtaista, laadukasta ja monipuolista ohjelmaa järjestöjä, hyvinvointia ja yhteiskuntaa koskevista aiheista, kohtaamisia ja verkostoitumista sekä tietysti ripaus viihdettä ja virkistäytymistä.

M/S SOSTElla voi seilata vaikka koko työyhteisön voimin!
Tapahtuma kokoaa asiantuntijat, johtajat, työntekijät ja luottamushenkilöt niin järjestöistä kuin julkiselta ja yksityiseltä sektorilta. Tutustu myös M/S SOSTE 2018 -tapahtuman ryhmähintoihin.
Hyödynnä ennakkovaraajan etu ja varaa paikkasi nyt!

soste www.soste.fi www.mssoste.fi @soste10 #mssoste

soste

Kiitos!

Marjo Riitta Tervonen

Erityisasiantuntija

050 592 2802, marjoriitta.tervonen@soste.fi

Kumppanuuskeskus/Oulu

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

soste